

ПРИЛАГАНЕ, АДАПТИРАНЕ И ВАЖНОСТ НА ИНОВАТИВНИЯ МЕТОД САУНДПЕЙНТИНГ В ПРЕДУЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

Десислава Костова

ДГ „Първи юни“ – Кюстендил

Резюме. Използването на саундпейнтинг за усъвършенстване и затвърждаване на знанията на децата относно празници и обичаи може да се превърне в перфектно оръжие на учителя. Давайки на децата основни понятия за отделните празници и обичаи, а след това давайки им свобода на импровизация, ги прави преки участници в образователния процес, и то по съвсем непринуден и дори забавен за децата начин. Включването на саундпейнтинг в педагогическите ситуации дава на учителя неограничени възможности да въвлече по интригуващ и впечатляващ начин активното участие на децата в образователния процес. Забавлявайки се и учейки чрез правене, децата с лекота ще запомнят промените в природата, запазените във времето традиции и обичаи, повече за професиите и тяхното значение в обществения начин на живот, за рисуването и творчеството. Основното тук е, че всяка педагогическа ситуация може да се превърне в незабравим момент, в който детето се е чувствало неповторимо, разгърнало е креативността си, а същевременно е преживяло всяко умение и знание през собствената си призма и разумност.

Ключови думи: саундпейнтинг; затвърждаване на знания; активно участие; деца; образователен процес

Сериозен недостатък на предучилищното образование според доклад на PISA¹⁾ е, че невинаги гарантира овладяването на говоримия български език за децата, за които той не е майчин език. Това според мен е само една от страните на проблема. Защото и децата, които са със специални образователни потребности, често трудно се включват в обичайните педагогически ситуации и норми на поведение. Възможен подход за преодоляване на незадоволителното състояние на качеството на училищното и предучилищното образование, основан на опита на други страни от ЕС, е да се предприеме промяна на учебните програми в посока намаляване на информационната натовареност на учениците и осигуряване на повече учебно време за усвояване на знания

и умения, както и практическото прилагане на наученото. Предоставянето на повече свобода на децата и учителите да приспособяват програмите и учебното съдържание, също би допринесло за по-ефективно и резултатно учене в зависимост от реалните потребности.

За да успеят с тази нелека задача, голяма част от учителите прилагат множество интерактивни и иновативни техники и методи, с които да направят децата активни участници в образователния процес. Едни от тези иновативни методи е саундпейнтинг (Soundpainting). Той е увлекателен метод за работа с професионалисти художници, деца, студенти по изкуство, учители, любителски театрални групи или хорове, деца с различен културен произход или със специални нужди.

Методът саундпейнтинг *е достъпен за всички ученици – от деца в предучилищна възраст до гимназисти и дори за тези със специални нужди.* Чрез ангажиране на множество стилове на обучение (вербален, визуален, слухов и кинестетичен) саундпейнтингът разчупва границите, докосвайки скрити умения и изразяване, които помагат на децата и учениците да разберат по-добре себе си и света, в който живеят, докато учат и изследват изкуството чрез форми на танц, театър и музика. Саундпейнтингът е напълно достъпен за хора от всяка възраст, опит или способности. Чрез този иновативен метод си партнират равнопоставено професионални артисти с аматьори; здрави хора – с лица с увреждания (нарушение в слуха, говора, зрението, с интелектуален дефицит, с физическо увреждане); възрастни и деца; мултикултурни среди, които не говорят никакъв общ език. Дори няма нужда в еднаква степен да владеят езика саундпейнтинг. Важно е да разпознават знаците, с които работи водещият (учителя). И още по-важно е участниците (децата от предучилищна възраст) да не се страхуват от грешките си, а да продължат да участват и учат – със и въпреки грешките. Защото, единствена по рода си, философията на саундпейнтинг според Уолтър Томас е: „Греши смело, твори с грешката“⁽²⁾.

Адаптирането на саундпейнтинг в детската градина се явява съвсем естествен процес поради вродената готовност на децата да играят, да творят, да бъдат част от един екип, една цялост. Поради същността си този метод позволява на децата свободно да участват в импровизации, театрални и музикални игри, рисуване на фона на музика или чрез техниката „посочване“, а след това развивайки креативността си, да изработят дори готов продукт върху основата на изобразителното изкуство.

Във всяко образователно направление можем да използваме саундпейнтинг с цел да затвърдим знанията и уменията на децата.

Български език и литература. Независимо от възрастта и възможностите на децата във всяка група може да се играят театрални импровизации. Пресъздаване на приказка чрез звуци, движения, мимики. Или пресъздаване на стихотворение не само чрез заучаване, а и чрез шумове, жестове, музика.

Математика. Саундпейнтинг развива уменията за наблюдение, реакция, концентрация. Тук можем да броим, да събираме и изваждаме звуци, имитирани животни и птици, плодове и зеленчуци и т.н. Методът помага и за пространствено- времевите отношения, ориентира в създаване на композиция и изразяване на движения и емоции.

Околен свят. При това образователно направление имаме огромни възможности за ролеви интерпретации – професии, екология, ориентирани в различните сезони. Например можем да пресъздадем как малкото цвете се събужда през пролетта, как слънцето, дъждът и вятърът му помагат да порасне и разцъфне. И как с настъпване на есента то пак се скрива под земята, за да заспи в очакване на следващата пролет. Можете да си представите красотата на тази сцена, подплатена с подходяща музика, движения, звуци и костюми. Активното участие на децата, съпреживявайки живота на цветето, със сигурност ще остане като трайни знания за процесите в природата.

При **физическа култура и музиката** като направления можем спокойно да адаптираме саундпейнтинг чрез подвижните игри и музикални композиции, които могат да се превърнат дори в шедеври на изкуството.

В образователно направление **изобразително изкуство** под звуците на музикалните творби можем да рисуваме чувства, спомени, емоционални състояния под ръководството на учителя и чрез определени саундпейнтинг техники.

Прилагането на иновативния метод е от особено значение в предучилищната възраст поради факта, че открива и развива възможностите на децата в тази ранна и крехка възраст. Развитието на способностите, творческите умения, знанията за природа, математика, български език, физическа култура и т.н. ще спомогнат за изграждането на самостоятелни, образовани и креативни индивиди, които не се страхуват да разкрият потенциала си. И най-важното – не се боят от допускането на грешки, а точно обратното, учат се от тях.

Нека разгледаме два примера за приложение на саундпейнтинг по теми от **образователно направление „Околен свят“**.

Тема първа: „Животните и техните малки“. Ядро: „Светът на природата и неговото опазване“.

Учителят предлага на децата да изиграят приказката „Вълкът и седемте козлета“ чрез похватите на саундпейнтинг метода. За целта децата се подреждат в полукръг, като на всяко дете се дава роля – вълк, козлета – 7 деца, майка коза, продавач в магазина за мед, мелничаря, останалите деца могат да участват само чрез жест или звук, за да се придадат повече драма и театралност на импровизацията. Интересното тук е, че децата могат да изиграят приказката, имитирайки звуците, които издават животните, и също така свободно да имитират поведението им. Този тип театрална имитация е подходяща за всички възрастови групи. Ролята на учителя е да подава жест към всяко дете или група деца, които да реагират, изигравайки ролята си в приказката. За да

придаде повече истинност, може да посочи кратък или дълъг звук или жест, движение. Може да включи и децата, които допълват със звуци и движение, за да подчертае някое действие или за да се подсили моментът.

Най-хубавото в цялата дейност е, че няма как да се допусне грешка, напротив, всяко действие може да направи ситуацията по-весела, по-динамична, а това, от своя страна, да подтикне децата да участват с повече хъс и желание. Активното участие на всяко дете ще му помогне и по-добре да усвои знанията и уменията, които учителят иска да му предаде. След драматизацията учителят в беседа може да зададе въпроси към приказката: „Кои са децата на козата?“, „Знаете ли как се казва детето на вълка?“, „Кои други животни живеят в гората/фермата/къщата и как се казват децата им?“.

За затвърждаване на знанията спокойно може да се изиграе „Познай животното“ чрез имитиране на звук и поведение. (В тази игра може да се включат и карти с различни животни, които детето да избере и да имитира.)

Тема втора: „Сезонни плодове и зеленчуци“. Ядро: „Светът на природата и неговото опазване“.

Повечето теми в образователно направление околени свят имат връзка и с другите образователни направления – музика, изобразително изкуство, български език и т.н. При тази тема ще използваме рисуването и похватите „посочване“ и „сканиране“ от саундпейнтинг метода. За целта пред всяко дете се поставят рисувателен лист и водни бои (може молив или флумастри). Учителят застава в центъра и чрез „сканиране“ и „посочване“ дава знак с определена продължителност на децата да рисуват точки и линии. След като учителят даде знак за край, децата имат около десет минути да свържат отделните точки и линии до получаването на образ на плод или зеленчук. Можем да си представим какви шедеври ще се получат накрая. Хубавото тук е, че по този начин подтикваме децата към творчество и креативност, подплатено с игра, непринуденост и без страх, че няма да се получи желаният резултат. Звукорисуването е основен метод за ангажиране на деца от всички възрасти, нива на способности и форми на изкуство в творческия процес. Използвайки композитора или Soundpainter като учител, вродената креативност на децата се извлича и развива конструктивно чрез жестовете избори на Soundpainter, позволявайки на всеки индивид, всяка група, да изрази собствения си характер във формат за обучение чрез опит. Важното в случая е децата да се чувстват свободни да реагират, както решат, проявявайки креативност и творчество. А накрая се получава уникална и неповторима композиция. Това превръща саундпейнтинг в доста силен метод за генерирането на артистични предложения, но и също така в силно педагогическо оръжие за съвместна творческа работа с децата.

След проведено експериментално изследване на деца от трета възрастова група в ДГ „Първи юни“ – Кюстендил, използването на саундпейнтинг като

метод показва зашеметяващи резултати. Децата от експерименталната група пристъпваха с огромен ентузиазъм към всяка нова предложена игра, включваща изследвания метод. Освен това, участвайки активно и съпреживявайки всяка ситуация или новост, те много бързо усъвършенстваха натрупаните знания и умения.

Бяха проведени шест различни ситуации, по напълно различни теми.

Основна тема	Ядро	Подтема	Очаквани резултати	Саундпейнтинг игри импровизации
1. Пролетно събуждане	СПНО	1. В парка 2. Добре дошли, крилати	1.1. Промените в природата през пролетта – растенията 2.1. Да обобщим представите на децата за прелетните птици.	1. „Събуди се, малко цвете“ – музикална игра импровизация 2. „Дошъл съм гост от далечните страни. Ще ме познаеш ли ти?“ – игра звукова имитация
2. Животните и техните малки	СПНО	1. Животните и техните малки 2. Домашните любимци	Пресъздава чрез модели животни и местообитанието им. Описва начина на хранене на познати животни. Посочва грижите, които трябва да се полагат за растения и животни от близкото обкръжение. Разказват за своите домашни любимци. Разбират и назовават малките на познати животни. Обясняват необходимостта от грижи за тях.	1. Познай животното – чрез движение, звук и имитация децата разпознават животното и неговото дете. 2. Театрална игра импровизация „Къде е моето дете?“
3. Пролетни празници	СЗС	1. Световен ден на здравето	Затвърдяване на представите за „здраве“ и „болест“ и какво е необходимо за опазването им. Запознаване с професионалния празник на мед. работник	1. Покажи чувство или състояние чрез мимика. 2. Добрият доктор – театрална импровизация

4. На село	СПНО	1. В градината	Има конкретни представи за сезонни плодове и зеленчуци.	1. Чрез техниките „посочване“ и „сканиране“ от саундпейнтинг децата рисуват плодове и зеленчуци според сезона
5. Разходка в града	СПНО	1. Ден на Земята	Изграждане на положително екологично отношение към природата и света около тях. Разделно събиране на отпадъци.	1. „Пъргави, здрави и чисти“ – музикално-ролева игра
6. Пролетни празници	КНЦ	1. Пролетни обичаи и празници	Поздравява по повод конкретен празник, като се стреми да спазва обичаи в общността. Разбира и спазва основните елементи от протокола на поведение при честване на Националния празник, както и на лични, фолклорни, официални празници. Свързва традиционни ритуали със съответните празници на общността (напр. Коледа, Великден и др.).	1. Цветница – предаване на традиции и обичаи чрез игра импровизация 2. Шарено яйчице – музикална игра импровизация

Образователно направление „Околен свят“

Ядро:

СПНО – Светът на природата и неговото опазване

СЗС – Социална и здравословна среда

КНЦ – Културни и национални ценности

Изследването се реализира в рамките на няколко етапа, свързани с приложението на следните методи: тестиране и педагогическо наблюдение.

Фигура 1. Изследването е проведено от Десислава Костова във връзка с разработването на писмена разработка за защита на ПКС-1

Критерии за оценяване: **максимален брой точки 81**

Среден (3) от 18 до 30 точки

Добър (4) от 31 до 54 точки

Мн. добър (5) от 55 до 65 точки

Отличен (6) от 65 до 78 точки

Всички деца от експерименталната група показаха отличен резултат – 78 точки.

Саундпейнтинг може да бъде идеалното средство за изследване на връзката между реалното, истинското изкуството и изкуствения интелект, и най-вече между взаимодействието и интерактивността в реално време. А още повече, методите за комуникация спомагат по достъпен начин да се открият недостатъците и положителните страни в обучението на децата.

БЕЛЕЖКИ

Доклад на PISA (Програмата за международно оценяване на деца и ученици) 2017 г.

1. Soundpainting.com/ Саундпейнтинг.ком

2. Разпределение за трета група на издателство „Просвета“ „Чуден свят“, образователно направление „Околен свят“.

APPLICATION, ADAPTATION AND IMPORTANCE OF THE INNOVATIVE SOUNDPAINTING METHOD IN PRESCHOOL AGE

Abstract. Using Soundpainting to enhance and reinforce children's knowledge of holidays and custom can become a teacher's perfect weapon. Giving children the basic concepts of the different holidays and customs, and then giving them freedom of improvisation, makes them direct participants in the educational process in a very casual and even fun way for children. Incorporating Soundpainting in pedagogical situations gives the teacher unlimited possibilities to involve children's active participation in the educational process in an intriguing and impressive way. Having fun and learning-by-doing, children will easily remember the changes in nature, time-honoured traditions and customs, more about professions and their importance in the social way of life, about drawing and creativity. The main point here is that each teaching situation can become an unforgettable moment in which each child feels unique, unleash their creativity while experiencing each skill and knowledge through their own prism and rationality.

Keywords: Soundpainting; knowledge consolidation; active participation; children; educational process

✉ **Desislava Kostova**

Kindergarten "First of June"

Kyustendil, Bulgaria

E-mail: kostova.desislava@yahoo.com